

Normalizacja

Normalizacja, od słowa norma, normalny. W pedagogice Marii Montessori nie odnosi się do kwestii powszechnie uznawanych za „typowe” czy porostu „normalne”.

Ów termin ma wyjątkowe znaczenie. Maria Montessori używała tego terminu aby opisać procesu, który zaobserwowała w rozwoju dzieci. Oznacza to, że dziecko wróci do swojej prawdziwej natury, jak tylko znajdzie się w odpowiednim otoczeniu.. Uważała, że natura dziecka jest uporządkowana i harmonijna i że to zewnętrzne czynniki sprawiają, że dziecko odchodzi od swej “normalnej” natury. Te mają wpływ na to, że dziecko zachowuje się w sposób, który przez dorosłych jest odbierany jako niegrzeczny.

Normalizacja. Czym więc jest? Jest procesem harmonijnego i zintegrowanego rozwoju, który odbywa się poprzez pracę, a którego wynikiem jest harmonijna, osobowość. Montessori obserwowała dzieci, którym dano swobodę w otoczeniu, które zostało przygotowane adekwatnie do ich potrzeb. Obserwowała ich wybory, decyzje, kroki i zauważyła, że w sprzyjającym rozwojowi otoczeniu – dzieci kwitną. Nie widać było u nich zmęczenia, znużenia, zniechęcenia. Po intensywnej koncentracji podczas pracy z tym, co je interesowało, Montessori dostrzegła, że dzieci wydają się żywe, radosne i zadowolone. Poprzez powtarzaną pracę, poprzez trwanie w koncentracji przy ćwiczeniach samodzielnie wybranych, dzieci rozwijają wewnętrzną dyscyplinę, spokój i samozadowolenie. To właśnie ten proces Montessori nazywała normalizacją i uważała, że to jest właśnie najbardziej istotny wynik całej pracy. Napisała, że *"Znormalizowane" dzieci (...) wykazują w swoim dalszym rozwoju te wspaniałe siły, które opisujemy: spontaniczną dyscyplinę, ciągłą, radosną pracę, społeczne instynkty pomocy i współczucia wobec innych... Ciekawa praca, samodzielnie wybrana, która wywołuje koncentrację, ale nie zmęczenie, zwiększa energię i umiejętności psychiczne dziecka i prowadzi do zdobycia panowania nad sobą... Mam ochotę powiedzieć, że dzieci te wykonują ćwiczenia duchowe, znalazły drogę do samodoskonalenia i wyższych poziomów duszy.* (z: Chłonny umysł, str.. 206-207) .

Za Standing, można by powiedzieć, że normalizację charakteryzuje umiłowanie porządku, umiłowanie pracy, spontaniczna koncentracja, przywiązanie do rzeczywistości, umiłowanie ciszy i samodzielnej pracy, wygaszenie instynktu posiadania, umiejętność podejmowania decyzji, posłuszeństwo, samodzielność i inicjatywa, spontaniczna samodyscyplina, radość. (w: E.Standing: M.Montessori jej życie i praca). Owe cechy pojawiają się, gdy zostaną zaspokojone rozwojowe potrzeby dziecka. W tak przygotowanym otoczeniu dziecko ma możliwość samodzielnie podejmować decyzje, dokonywać wyborów, ponosić konsekwencję swoich decyzji i działań .

W przygotowanym otoczeniu istnieją jasne granice i zasady. Świat Montessori jest uporządkowany i klarowny. Dzieci mogą podejmować samodzielne decyzje dotyczące tego, czym chcą się zajmować, i są zachęcane do odstawiania materiałów na odpowiednie miejsce, gotowych do wykorzystania przez następne dziecko. Taki stan rzeczy przyczynia się to do rozwoju orientacji i wewnętrznego porządku. Montessori twierdziła, że każda niepotrzebna pomoc może ograniczyć rozwój. Być przeszkodą, ponieważ ogranicza, przysłania samodzielność, wyręcza. Swoboda poruszania się i wyboru zajęcia daje dziecku poczucie siły i własnej wartości, wiary w możliwości i zdolności, a także pomaga mu stawać się niezależnym od dorosłych.

Materiały Montessori zapewniają praktyczne doświadczenie uczenia się. Poprzez odkrywanie i poznawanie dziecko nabywa kolejne kompetencje w swojej drodze do odkrywania kolejnych tajemnic świata. Stopniowo przechodzi od konkretnego do abstrakcji. Nauka poprzez działanie daje możliwość przechodzenia poprzez kolejne stopnie trudności.

W klasie montessoriańskiej dzieci są zintegrowane rocznikowo, to znaczy, że podział na grupy w różnym wieku pozwala na uczenie się od starszych dzieci i zachęca dzieci o różnych poziomach umiejętności do pomagania sobie wzajemnie. Dzięki takiej pomocy ze strony otoczenia dzieci rozwijają spontaniczną dyscyplinę, ciągłą radosną pracę, instynkt społeczny pomocy innym. Dzięki temu dziecko nie pracuje pod presją oceny. Nie jest ograniczane zamysłem nauczyciela na ukierunkowanie w temacie i programie. Pchane własnymi zainteresowaniami zdobywa wiedzę, która go pochłania z przyjemnością, bez wysiłku, bez znudzenia, bez przymusu, krok po kroku.

Montessori mówiła, że nauczyciel potrzebuje obserwować, potrzebuje być spokojnym, cierpliwym i pokornym, powstrzymywać swoje impulsy, wykonywać swoje praktyczne zadania z delikatnością. Aby być efektywnym w swoim działaniu, nauczyciel Montessori przygotowuje otoczenie, które zachęca dzieci do zaangażowania się i podejmowania wyzwań stawianych przez otoczenie.

Nauczyciel jest łącznikiem między dzieckiem a przygotowanym otoczeniem. Kiedy poprzez otoczenie zaspokajają potrzeby dzieci, stają się one, spełnione umysłowo i emocjonalnie, bez ingerencji dorosłych oraz pełne radości i uprzejmości względem innych. Innymi słowy, są **'Znormalizowane'**, według znaczenia Montessori.

Bibliografia

Domy dziecięce, Maria Montessori

Chłonny umysł, Maria Montessori

Odkrycie dziecka, Maria Montessori

Maria Montessori: jej życie i praca, E M Standing

.